

HAURREN ETA NERABEEN
BURU-OSASUNAREN SUSTAPENA

AURKIBIDEA

01 - **SARRERA**

02 - **BURU-OSASUNAREN DEFINIZIOA:**

- Buru-osasun arazoan alarma seinaleak
- Buru-osasunaren sustapena

03 - **EMOZIOAK eta MUGAK**

04 - **AUTOESTIMUA**

05 - **ANTSIETATEA**

06 - **JASARPENA**

07 - **NORA JO LAGUNTZA ESKE**

01- SARRERA

**Ikasleek geroz eta buru-
osasun arazo gehiago bizi
dituzte, eta honek beraien
errendimenduan,
ongizatean eta bizitzan
geroz eta eragin
handiagoa dauka.**

**Azken urteotan, neskek
gehien azaltzen dituzten
buru-osasun arazoak
antsietatea eta depresioa
dira. Mutiletan,
jokabide-
nahasmenduak eta
TDAH dira nagusi.**

**Erkidegoan, 4 eta 14 urte
bitarteko hamar haurretatik
batek antsietatea edo
depresioa bezalako buru-
osasun nahasmenduen
sintomak ditu.**

**Antsietatea eta depresioa
10 eta 19 urte bitarteko
nerabeetan
diagnostikatutako buruko
nahasmenduen %40 inguru
dira.**

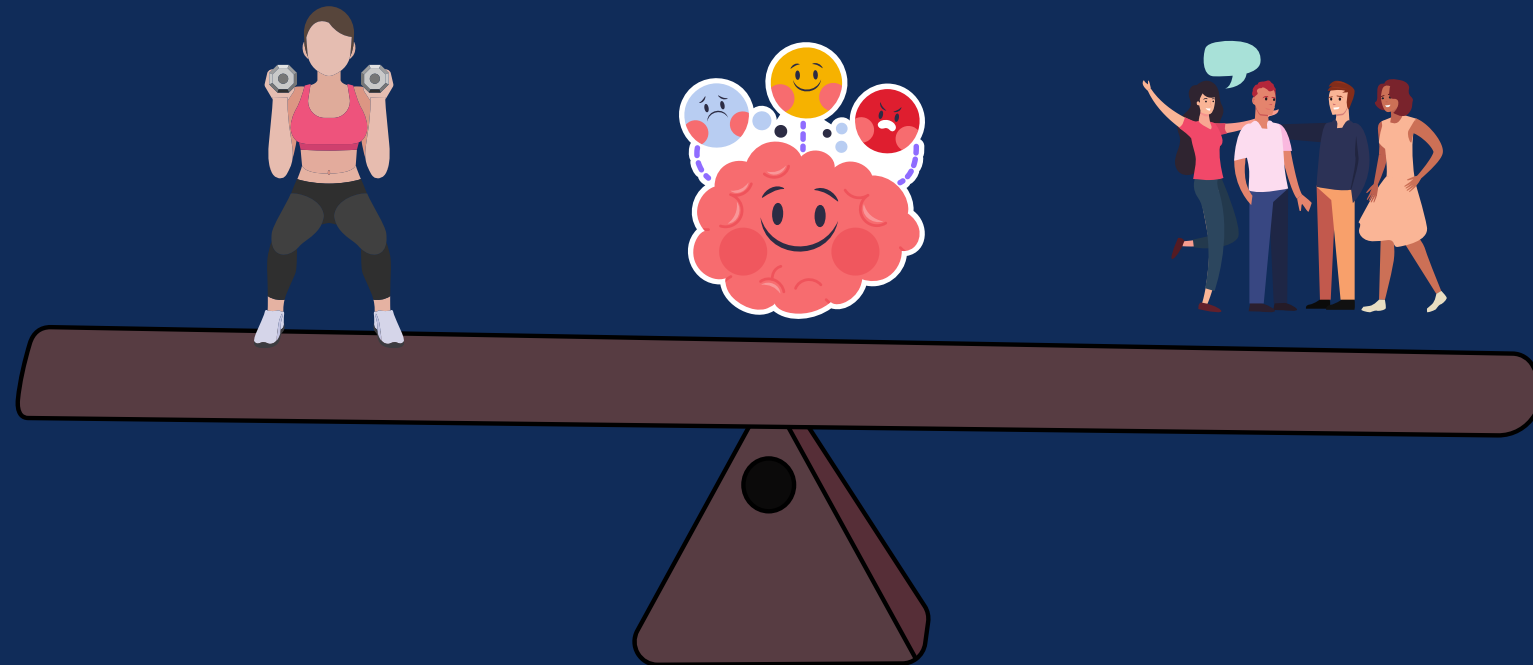
**Antsiolitikoen
kontsumoa 6 aldiz
handitu da azken
urteotan, batez ere
nesken artean: 11-12
urte eskasekin hasten
dira antsiolitikoak
preskribitzen.**

**Gazteen %22,9k
psikofarmakoak
kontsumitu izan ditu edo
kontsumitzen ditu.**

02 - OSASUNAREN DEFINIZIOA

ERABATEKO ONGIZATE
FISIKO, MENTAL ETA HARREMANETARAKO
EGOERA DA

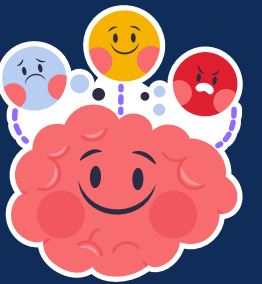

02 - OSASUNAREN DEFINIZIOA

OSASUNAREN OREKA:

- **ALDERDI MENTALA:** pentsamenduak eta emozioak
- **ALDERDI FISIKOA:** gorputzaren egoera
- **ALDERDI SOZIALA:** gizarte-harremanen kalitatea

02 - BURU-OSASUNAREN DEFINIZIOA

NOR BERE BURUAREKIN
ETA
GAINERAKOEKIN
ONDO EGOTEA.

Buru osasunik gabe ez dago osasunik

02- BURU-OSASUN ARAZOA VERSUS BURUKO GAIXOTASUNA

KONTZEPTUA

- Buru-osasun arazoa
- Buruko gaixotasuna

JATORRIA

aldaketa arina

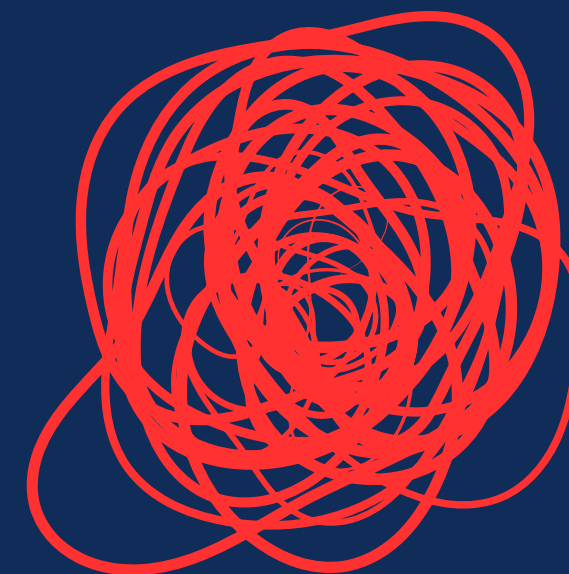
diagnostikagarri den nahasmendua

ADIBIDEA

banantzea

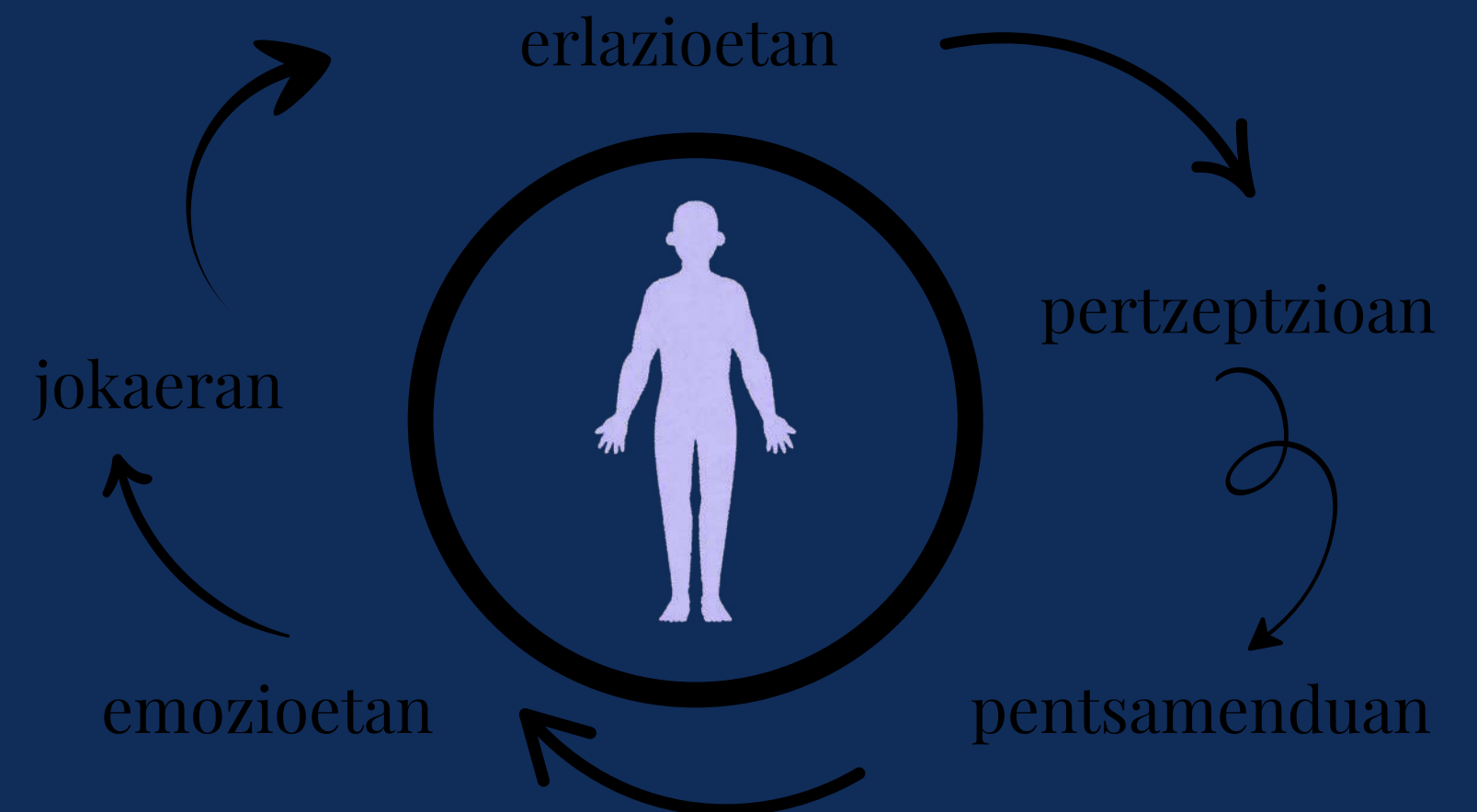
depresioa, antsietatea, psikosia, ...

02- BURU-OSASUN ARAZOA VERSUS BURUKO GAIXOTASUNA

ARAZO BAT NOIZ BIHURTZEN DA BURU OSASUN ARAZOA?

- *Pertsona baten **BIZITZAN** eragin handia duenean.*
- *Denboran mantentzen denean.*
- *Bere ohizko bizitza egiten uzten ez dionean.*

2.1 - BURU-OSASUN ARAZOEN ALARMA-SEINALEAK

ZURE BURU-OSASUNA GARRANTZITSUA DA.
JAKIN EZAZU LAGUNTZA NOIZ BILATU.

ALARMA- SEINALEAK

- 1 JOKABIDE-ALDAKETAK
- 2 JANARIAREKIKO
PORTTAERA-ALDAKETA NABARMENAK
- 3 ERRENDIMENDUA-AKADEMIKOA
- 4 ISOLAMENDU SOZIALA
- 5 MUGIKORRAREKIN EMOZIOAK
ANESTESIATZEKO JOERA
- 6 AUTOLESIOAK

ZURE BURU-OSASUNA GARRANTZITSUA DA.
JAKIN EZAZU LAGUNTZA NOIZ BILATU.

ALARMA- SEINALEAK

- 7 GEHIEGIZKO BELDURRAK
- 8 BURUKO ETA URDAILEKO
MIN ERREPIKAKORRA
- 9 DROGEN KONTSUMOA
- 10 LOALDIAN ALDAKETA ESANGURATSUAK
- 11 TRISTURA ETENGABEA
- 12 BAT-BATEKO NEGARRAK

2.2 - LAGUNTZA-BALIABIDEAK

SEINALE HAUEK ORIENTABIDE BAT BAINO EZ DIRA. KEZKATUTA BAZAUDE, ADITU BATENGANA JOTZEA GOMENDAGARRIA DA.

BURU-OSASUNA

Noiz eskatu behar dugu laguntza?

- Hiru alerta-seinalek erakusten dute laguntza profesionala bilatzea egokia izan daitekeela.
- Gurasoak, irakasleak eta lagunak izaten dira hauek antzematen dituztenak.

Betiko ohiturak albo batean uzten dituztenean

Ondoeza emozionala handia dagoenean

Jokabide, pentsamendu edo sentimendu horiek iraunkorrak direnean

2.3 - BURU-OSASUNAREN SUSTAPENA: PAUTAK

**NOLA SENTITZEN
ZAREN ESAN**

ENTZUN

LAGUNTZA ESKATU

**OHITURA
OSASUNTSUAK
MANTENDU**

**AISIALDIARI
DENBORA
ESKAINI**

**ZUEN BURUA
EZAGUTU**

BATZUETAN ZAILA DA OREKA MANTENTZEA...

- EMOZIOAK

- ESTRESA

- LAGUNAK

- NERABEZAROA

- IKASKETAK

- ARAZOAK

- PRESIOA

03- EMOZIOAK ETA MUGAK

ZER DIRA EMOZIOAK?

BELDURRA

NAZKA

POZA

HASERREA

TRISTURA

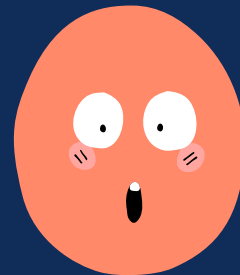
03- EMOZIOAK ETA MUGAK

- BELDURRA

- NAZKA

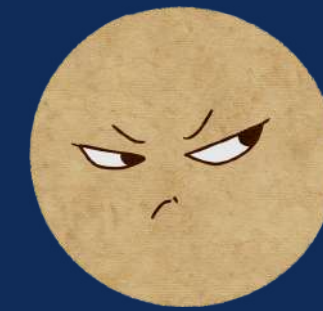

- HASERREA

ZEIN FUNTZIO BETETZEN DU EMOZIO BAKOITZAK?

- ENBIDIA

- FRUSTAZIOA

- TRISTURA

3.1- IKASLEEN JOKABIDEAK, IZOZMENDIAREN GOIKO PUNTA

Bakarrik nago

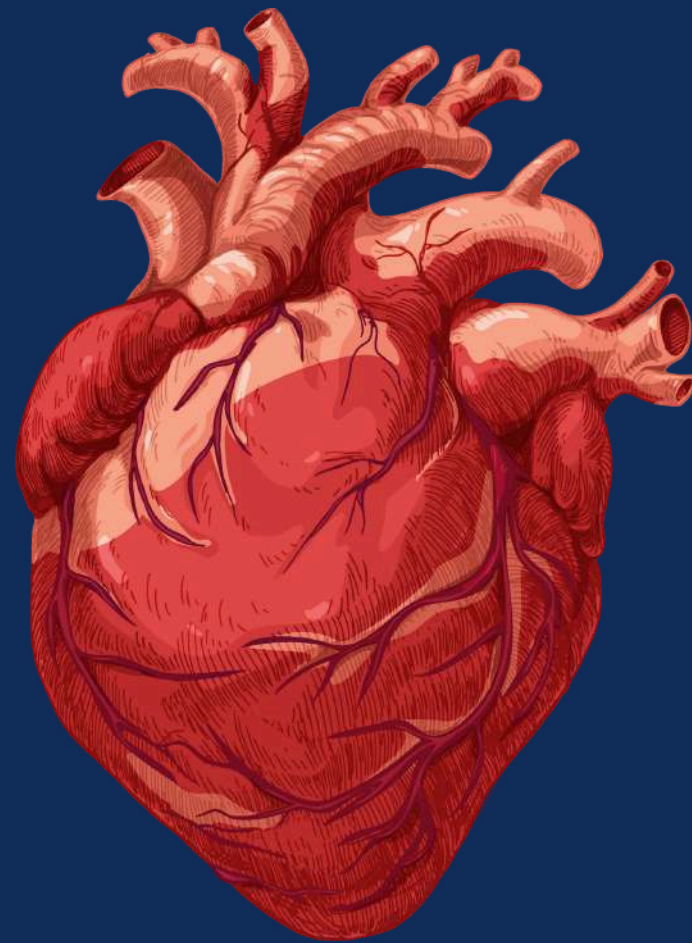
Laguntza behar dut

Inork ez du nirekin jolastu nahi

Ez dakit ariketa hori egiten

3.2 - IKASLEEN BEHARRAK

GURE BARNEKO BEHARRAK ADIERAZTEN DITUZTE EMOZIOEK

Askatasuna

Babesa

Bakea

Konfiantza

Segurtasuna

Laguntza

Maitasuna

Autoafirmazioa

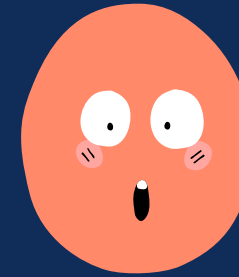

Errekonozimendua

Aintzat hartua izatea

3.3- NOLA LANDU EMOZIOAK?

EMOZIO DESEROSOAK IGAROZ

- KONTZIENTZIA HARTUZ
- SENTSAZIO HORI BIZIZ
- MOZTUKO DITUEN EDO IRTENBIDE AZKAR BAT EKIDITUZ
- EMOZIOEI EGOKITUZ (EZ HAUEK DEFENDATZEKO ESTRATEGIAK MARTXAN JARRI)

**EMOZIOAK BIZI, KUDEATU ETA JOATEN
UZTEAK EMATEN DIO OREKA
GIZABANAKOARI**

**GOGORATU:
HAUR ETA NERABEA
ERDIGUNEAN JARRI,
GUNE SEGURU BAT ESKAINIZ**

ERRESILIENTZIA SENDOTZEKO 8 GAKO:

01 Emozioei izena jarri

02 Norbere burua maitatzen eta baloratzen ikasi

03 Frustrazioa onartzen ikasi

04 Txikitatik emozioak erregulatzen ikasi

05 Lasaitasuna bilatzen ikasi

06 Modu positiboan pentsatzen ikasi

07 Enpatikoak izaten ikasi

08 Modu asertiboan besteekin komunikatzen ikasi

» Zer da antsietatea?

- Antsietatea estres, arrisku edo ziurgabetasun egoeren aurrean gorputzak ematen duen ohiko erreakzioa naturala da.
- Antsietatea gure barruko atal bat da, babesten lagundu nahi duena.
- Gorputzaren zaindari moduko bat da.

Borrokatu

Ihes egin

Gelditu

» Antsietatearen ezaugarriak:

- Gertatu daitekeena aurreratu
- Sintoma fisiko negatiboak nabaritu
- Emozio zailak sentitu
- Sentitzen dugun hori ekiditu

5.2- ANTSIETATEAREN IZOZMENDIA

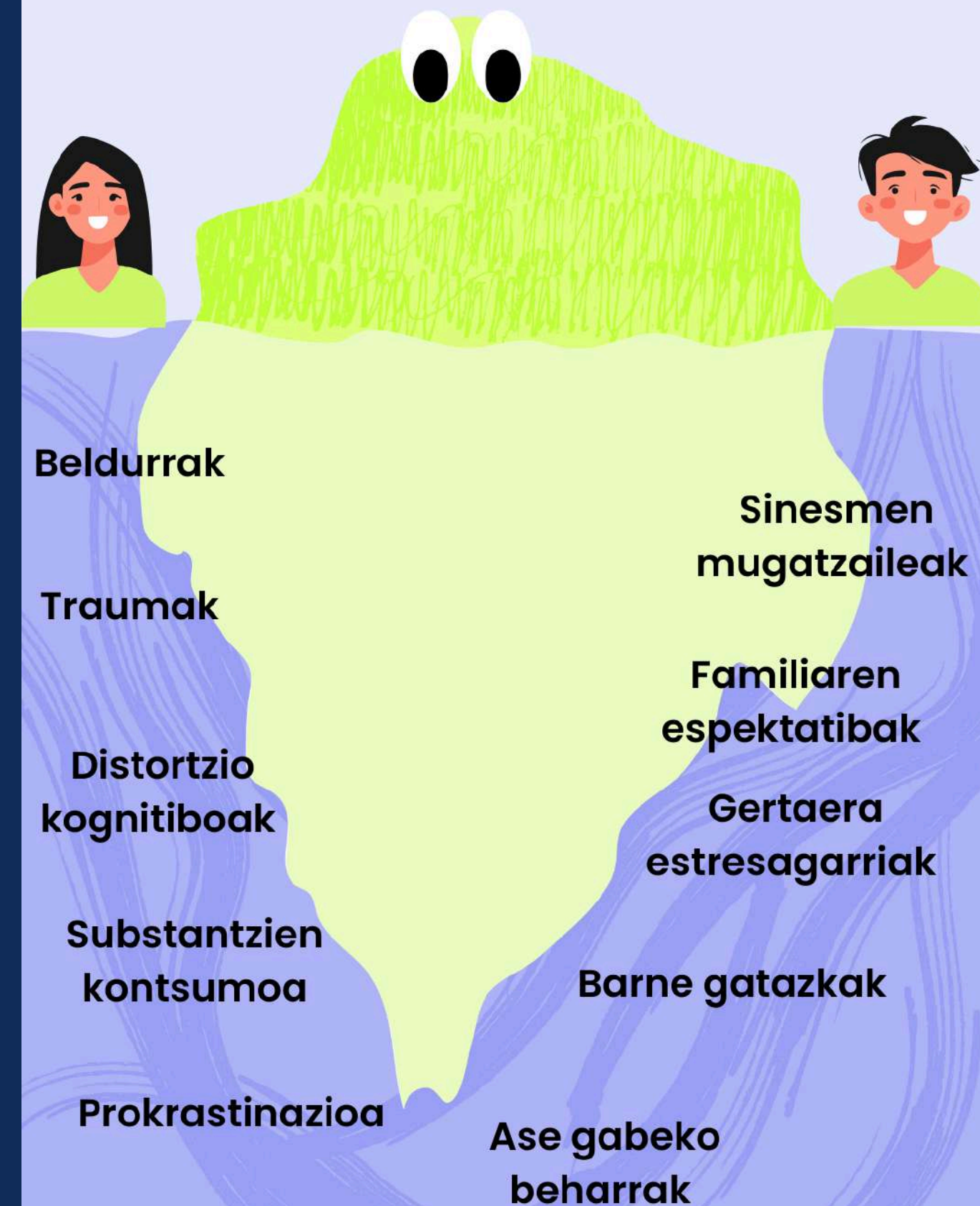

Antsietatea ere izan daiteke:

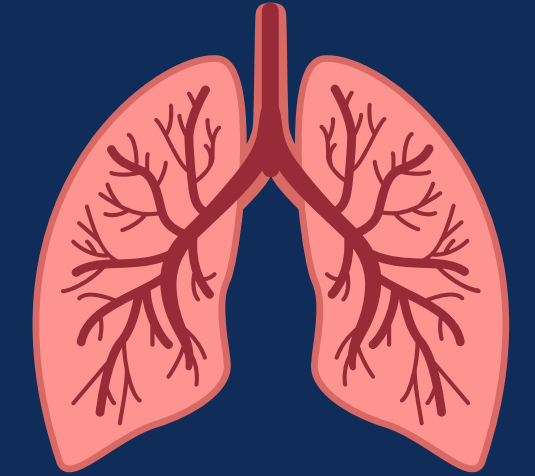
- Haserrea edo amorrua
- Lo-arazoak
- Perfekzionismoa
- Zurruntasuna
- Portaera kontrolatzailea
- Konzentrazio eza
- Arreta ezintasuna
- Erretiroa
- Pentsamendu negatiboak

ANTSIETATEAREN ICEBERG-A

ZER DAGO BENETAN NIRE
ANTSIETATEAREN AZPIAN?

5.3 - ESTRATEGIAK

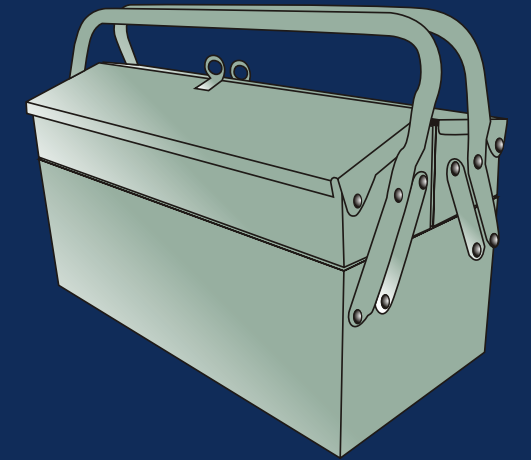

- Zer egiten duzu antsietatea sentitzen duzunean?
- Ezagutzen al duzu estrategia eraginkorrik?

5.3 - ESTRATEGIAK

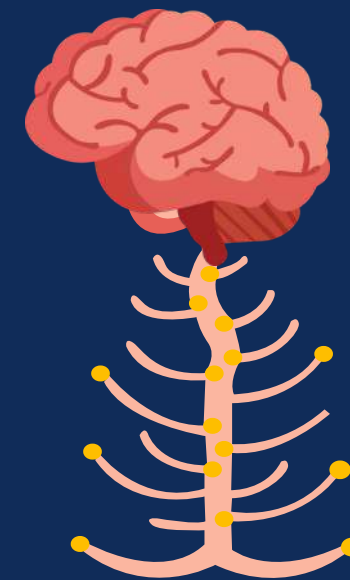

NOLA?

• GURE GORPUTZA AKTIBATU

- ARNASKETA PRAKTIKATUZ
- MEDITAZIOAREN BIDEZ
- TALDE-KOHESIOA BULTZATUZ
- JOKO-DINAMIKA MUGIMENDUEN BIDEZ
- MUGIMENDUA KONTZIENTEA EGINEZ
- MUSIKA LASAIGARRIA ENTZUNEZ

GOGORATU:
NERBIO-SISTEMA BEHETIK GORA
ERREGULATZEN DA, EZ BURUAN

Zer da eskola-jasarpena?

Ikaste batek behin eta berriz eta denbora luzez hainbat ekintza jasaten dituenean:

- ikasleen irainak
- gizarte-arbuioa
- larderia psikologikoa
- agresibitate fisikoa

Ondorioz, erasoak jasaten duen pertsonaren biktimizazioa.

(Olweus, 1998)

Jasarpenaren 2 aldeak:

BIKTIMA

- ERASO EDO TRATU TXARRAK JASATEN DITU, ERREPIKATUTA ETA DENBORAN ZEHAR.
- BELDURRA, LOTSA EDO BAKARDADEA SENTITZEN DU.
- SARRITAN EZ DU GERTATZEN ZAIONA KONTATZEN, LOTSAGATIK EDO BELDURRAGATIK.

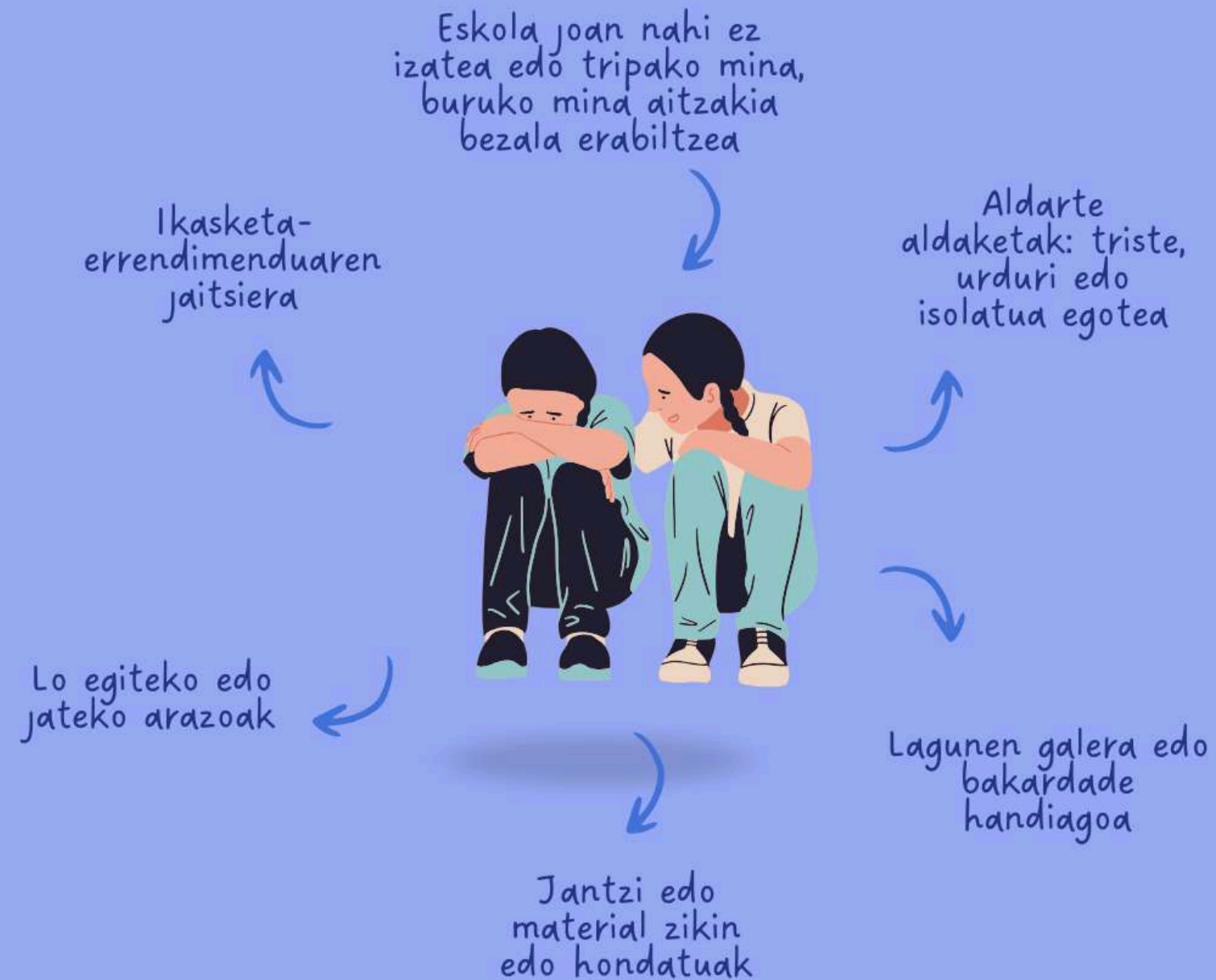
ERASOTZAILEA

- BESTEEN GAINETIK SENTITU NAHI DU.
- INDARRA, MEHATXUAK EDO IRAINAK ERABILTZEN DITU.
- SARRITAN SEGURTASUN FALTA EDO ARAZO EMOZIONALAK DITU ATZEAN.
- ASKOTAN, TALDEAREN AURREAN "LIDER" MODUAN AGERTU NAHI DU.

6.1 - JASARPENA: GURASOAK NABARI DITZAKETEN ADIERAZLEAK:

ALARMA-SEINALEAK:

OHARRAK

Zer esan buru-osasuna zaintzeko?

- Hemen nago edozertarako.
- Ulertzen dut une zaila pasatzen ari zarela.
- Nahi baduzu hitz egin dezakegu. Orain ezin baduzu, beste momentu batean.
- Zure sentimenduak garrantzitsuak dira eta hemen nago laguntzeko prest.
- Saiatu arnasa sakon hartzen, astiro, nirekin batera, pausoz-pauso.
- Esaidazu nola lagundu, mesedez.

ORDUAN ZER EGIN DEZAKEGU?

**NORMALTASUNA
EMAN**

HITZ EGIN

**LAGUNTZA
ESKAINA**

**LAGUNTZA
EMAN**

07- NORA JO LAGUNTZA ESKE

**GERTUKO SAREA:
LAGUNAK,
FAMILIA,
IRAKASLEAK,
ORIENTATZAILEAK**

ZEUK ESAN 116 111

OSAKIDETZA

**PSIKOLOGO
PRIBATUA**

GAZTEDI

**HAURREN ETA NERABEEN
BURU-OSASUNAREN SUSTAPENA**

**ESKERRIK
ASKO!**

